

ע"פ 5385/16 - רפאל בן שמעון נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו בית משפט לעוררים פליליים

ע"פ 5385/16

לפני:
כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט י' עמיית
כבוד השופט מ' מוז

המערער: רפאל בן שמעון

נ ג ד

המשיבת: מדינת ישראל

ערעור על גזר דיןו של בית המשפט המחויז מרכז-לוד
ימים 31.5.2016 בת"פ 30165-01-15
כבוד השופטת ר' לורך - סג"נ

תאריך הישיבה: (15.2.2017) י"ט בשבט התשע"ז

בשם המערער: עו"ד גיל גבאי

בשם המשיבת: עו"ד מיכל בלומנטל

בשם שירות המבחן: גב' ברכה ויס

פסק דין

עמוד 1

השופט ס' ג'ובראן:

1. לפנינו ערעור על גזר דין של בית המשפט המחויז מרכז-לוד (סגנית הנשיא ר' לורך) בת"פ 30165-01-15, מיום 31.5.2016, במסגרתו הושת על המערער עונש של 20 חודשים מאסר בפועל, וכן הופעל עונש מאסר על תנאי שהות על המערער בהרשעה קודמת בחופף ובמצטבר, כך ששם עונש המאסר בפועל שירצה יעמוד על 24 חודשים; 8 חודשים מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירות אלימות או רכוש מסוג פשע; 4 חודשים מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירות אלימות או רכוש מסוג עונן; פיצוי למיטלוננת בסך 2,000 ש"ח.

רקע והליכים

2. המערער הורשע על יסוד הדאותו במסגרת הסדר טיעון, בביצוע עבירות קשירת קשר לביצוע פשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ג-1977 (להלן: חוק העונשין); ונסיון שוד לפי סעיף 403 סיפא לחוק העונשין. על פי עובדות כתוב האישום, המערער קשור עם נאסם נסף (להלן ביחיד: השניהם) ועם אחר לשוד סניפים של בנק הדואר. האחר הסיע את השניהם לשני סניפי בנק דואר אותם ניסו לשוד באמצעות שימוש בחycz' חד ובאקדח דמה, בעודם רעוili פנים. בסניף הראשון שאליו פנו, נעלו עובדי הבנק את הדלתות ולא אפשרו לשניהם להיכנס. עבורי חצי שעה ניסו לשוד סניף נוסף. בפעם להיכנס לסניף השני דחפו איש ואיש שעמדו בכניסה ונכנסו אל הסניף, איזי נעלו פקידות הסניף את הכספת הפנימית והזעיקו עזרה. בעקבות זאת השניהם ברחו מהסניף והאחר מילט אותם ברכבו.

3. בגזר דין עמד בית המשפט המחויז על הערכיים החברתיים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירות, על הנسبות הקשורות בביצוען ועל מדיניות הנהוגה. בונגעו לערכיים החברתיים שנפגעו מנה בבית המשפט את הביטחון האיש שלם הגוף, כבוד האדם, השמירה על הקניין, ותחזות הביטחון. אשר לנסיבות ביצוע העבירות, קבע בית המשפט המחויז כי קיימות מספר נסיבות מחמירות, ובهن העובדה שהמעשים לא היו ספונטניים אלא כללו תכנון מוקדים לרבות ה策ידות בחycz' חד ובאקדח דמה ובגיגד לכיסוי הפנים; העובדה שהמעשים נעשו בצוותא; והעובדת שלאחר שלא צלהה תכניהם בסניף הראשון בחרו השניהם לנסות ולבצע נסין שוד נוסף, תוך דחיפת אנשים שהיו בבנק, דבר המלמד על תעוזה שמרתה להשיג רווח כספי קל. לצד זאת, ציין בית המשפט כי אמן לאור שלון התקונית לא נגרם נזק לרוכש, אך כתוצאה מהמעשים נגרם נזק פיזי קל למיטלוננת, אשר פונתה לקבלת טיפול רפואי וכך סבלה מחרדה בימים שלאחר האירוע. בהמשך פנה בית המשפט המחויז לבחון את מדיניות הנהוגה. בית המשפט המחויז ציין כי קיים מנגד ענישה מגוון במשבי שוד נוכח נסיבותה המגוונות, וסקר פסקין דין שונים שמצוין רלוונטיים לעונינו של המערער. על יסוד הדברים, העמיד בית המשפט המחויז את מתחם הענישה ההולם על 12-36 חודשים.

לאחר מכן, קבע בית המשפט המחויז את העונש המתאים למערער בתחום המתחם. במסגרת שיקוליו לכולה, התייחס בית המשפט המחויז לעובדה שהמערער הודה בביצוע העבירות כבר בחקירתו במשטרה וכן חסר זמן שיפוטי ממשמעות; לגלן הצעיר; לנסיונו להקים עסק ולנהל אורח חיים נורמטיבי וכן לנכונותו הראשונית להשתתף בהליך טיפול. לצד זאת, בית המשפט התייחס לחומרה לעברו הפלילי של המערער שהורשע בעבר בעבירות זהות, במסגרת נגזר עליו עונש קל וכן עונש מאסר על תנאי; וכן שחרף הרשעה זו הוא לא חוזר לתלם ושב לבצע עבירות. בנוסף, בית המשפט המחויז נדרש למסקיר שירות המבחן עוניינו של המערער, שהצביע על דפוסי אישיות בעייתיים, חשפה לחברה שלoit והתייחסות חלקית לעבירות שביצע. על יסוד כל האמור, נקבע עונשו של המערער כפי שפורט בפסקה 1 לעיל. מכאן הערעור שלפניו.

4. בערעורו, המערער גורס כי בית המשפט המחויז החמיר בקביעת העונש המתאים בעניינו, וambil ש מבית משפט זה הקלה בעונשו. לשיטת המערער, שגה בית המשפט המחויז כשכח את בקשתו כי יוגש תסקיר משלים בעניינו, לאחר שבתקיר שירות המבחן שהוגש לא כלללה כל המלצה שיקומית. יתר על כן, המערער סבור כי מתוך העונשה שנקבע בעניינו מחמיר מדי. הוא מטעים כי המתחם שנקבע הולם להרשעה בעבירות שוד ולא לעבירה הנטיון לשוד, והוא הורשע; וכן כי היה מקום להתחשב בכך שמשנתקל בנסיבות ביצוע העבירה, המערער חדל ונסוג, ולא השתמש באמצעותים אלימים כדי להשילמה. בנוסף המערער היה מקום לקבוע את עונשו באופן זהה לעונשו של הנאשם הנוסף - זאת חרף העובדה של עבר פלילי וחurf ההמלצה השיקומית של השירות המבחן בעניינו של הנאשם הנוסף. בנוסף, לאור חלוף הזמן מהרשעתו הקודמת ולאחר העובדה שאוותה עונשה הייתה חמירה יתר על המידה לשיטתו, המערער סבור כי היה מקום להורות על הפעלת עונש המאסר על תנאי יכול בחיפה לעונש שהוטל בהליך זה, ולא במצטבר. כמו כן מצין המערער כי יש מקום להתחשב בנסיבות האישיות, לרבות המזאות בזוגיות קבואה והיוטה הורה לתינוקת בת חצי שנה.

5. מנגד, המשיבה טעונה כי יש לדחות את הערעור. לשיטתה, נסיבות העבירות שבנה הורשע המערער, ובמה נסיון השוד בסניף השני זמן קצר ביותר לאחר הנטיון בסניף הראשון - מצביעות על תעוזה גדולה מהויה נסיבה חמירה. בנוסף, המשיבה סבורה כי מתוך העונשה שנקבע אינו חורג מהעונשה הנוגגת. אשר לקביעת העונש המתאים למערער, המשיבה גורסת כי נכון עבורי הפלילי של המערער בעבירות זהות ונוכח העובדה שבית המשפט הקל בעונשו בעבירה הקודמת - יש מקום להחמיר בעונשו ביחס לנאש הנוסף.

דין והכרעה

6. לאחר עיון בגזר דיןו של בית המשפט המחויז ובנימוקי הערעור, ולאחר שמייעת הצדדים לפניו, הגיעו למסקנה כי דין הערעור להידוחות.

7. הלכה ידועה היא שערכת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבעה על ידי הרכאה הדינונית, אלא במקרים חריגים בהם העונש שנגזר חורג במידה ניכרת מרמת העונשה הנוגגת במקרים דומים (ראו: ע"פ 2996/16 בلال נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (1.3.2017); ע"פ 15/2016 סלאמה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (10.8.2016); ע"פ 5200/16 כבוב נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (3.11.2016)). לא מצאנו כי המקרא הנוכחי נמנה על אותם במקרים המצדיים התערבות, כפי שיובהר להלן.

8. המערער הורשע בעבירה של נסיון שוד, אשר עלולה לפגוע בערכים מוגנים חשובים כגון הביטחון האישי, הסדר הציבורי, תחושת הביטחון של הציבור, והשמירה על הקניין (ע"פ 7537/16 מזרחי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (30.1.2017); ע"פ 1312/16 מדינת ישראל נ' מטר, פסקה 13 (6.11.2016); ע"פ 1702/16 מדינת ישראל נ' שושני, פסקאות 10-11 (17.5.2016)). בעניינו של המערער קיימות נסיבות מחמירות הקשורות ביצוע העבירה: המערער תכנן מראש את הפעולה; הגע ייחד עם הנאשם הנוסף לשני סניפי בנק באותו זמן קצר ביותר; השניהם היו רעלוי פנים וחמורים בחפש חד ובאקדח דמה; ובכינסתם לסניף הבנק השני דחפו שני אנשים וגרמו לחרדות לאחת מהם. יתרה מכך, המערער הורשע בעבירת נסיון בלבד, ולא בעבירת שוד בלבד, נוכח תושיתם של עובדי הבנק בסניפים השונים (והשוו:

ע"פ 544/16 אלטורי נ' מדינת ישראל, פסקה ח (29.12.2016); ע"פ 5411/13 אפרת נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (10.12.2014). לדידנו, נסיבות אלו אינן מותירות מקום להתערבות בגזר הדין. זאת ועוד, נסיבותיו האישיות של המערער אף הן אינן מצביעות על הצורך בהקללה בעונש שהושת. גלו הצעיר, העובדה שלאחרונה הפך להורה, הודהתו ושאר נסיבותו האישיות של המערער, אין בכחון כדי להקל בעונשו לנוכח הנסיבות המחייבות בענינו - לרבות הרשותם בעבירות זיהות שנים ספורות עבור לביצוע המעשים, והעובדת שירות המבחן לא בא בהמלצת חיובית בענינו. על יסוד הדברים, ונוכח פסקת בית המשפט המחויז שעדمد על מכלול השיקולים הרלוונטיים בענינו של המערער - לא מצאנו כי יש מקום להקל בעונשו.

9. בוגר לטענתו של המערער לפיה היה מקום לקבוע כי עונשו יהיה זהה לעונש שהוטל על הנאשם הנוסף - דינה של טענה זו להידחות. בית משפט זה עמד לא אחת על כך שהענישה היא אינדיבידואלית; لكن, אפילו אם נאשימים שונים הורשו באותו עבירות במסגרת אותה פרשה, כאשר קיימות נסיבות שונות בענינים אין הכרח כי הענישה בענינים תהא זהה (ראו: (ע"פ 4949/15 מקדשי נ' מדינת ישראל, פסקה 24 (16.10.2016); ע"פ 8066/15 חנן נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (17.3.2016); ע"פ 8465/14 כרכי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (24.8.2015)). במקורה שלפנינו, כפי שצין בית המשפט המחויז ואף המערער בערעורו, קיים שינוי רלוונטי בין לביון הנאשם הנוסף על יסוד העבר הפלילי של המערער והמלצת שירות המבחן החיובית בענינו של הנאשם הנוסף. על כן, לא ראיינו לנכון להתערב בגזר דין של בית המשפט המחויז על יסוד טענה זו.

10. כך גם לא מצאנו ממש בטענתו של המערער, לפיה החלטת בית המשפט המחויז שלא להורות על קבלת תסקير משלים בענינו, יש בה כדי להוביל להקללה בעונשו. הלכה היא כי תסקירות שירות המבחן הוא המלצה בלבד. בית המשפט רשאי את שיקול דעתו בהתחשב בכלל האינטרסים העומדים לפניו, וממילא לא הייתה חובה בהגשת תסקירות שירות מבחן משלים בענינו של המערער (ע"פ 2056/15 רוזקוב נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (28.11.2016); ע"פ 308/16 נאטור נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (7.11.2016); ע"פ 15/2028 ג'וליס נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (11.5.2016)). יתרה מזאת, לקרהת הדיון לפנינו הוגש תסקירות שירות מבחן עדכני בענינו של המערער, וכן הופיעה בדיון לפנינו נציגת שירות המבחן. מהדברים עולה כי המערער משולב בקבוצה לניהול כעסים ובקבוצה המתמקדת בעבירה. גם לפנינו שירות המבחן לא המליך על הקלה בעונש, ולהערכתו יש חשיבות גדולה לכך שהמערער יסימן את התהילה שהחל בו. לפיכך, אנו סבורים כי אין בטענתו של תסקירות משלים, או בתסקירות העדכני שהוגש, כדי להורות על הקלה בעונשו של המערער.

11. לבסוף, לא מצאנו לקבל את טענתו של המערער, לפיה היה מקום לחופף את מלאו עונש המאסר על תנאי שהופעל. הכלל הקבוע בסעיף 58 לחוק העונשין קבע כי עונש מאסר על תנאי שהופעל, יוטל במצטבר לעונש המאסר שהוטל. בית משפט זה קבע לאחרונה בענין זה כי "ברירת המחדל היא שתקופת עונש מותנה שהופעל תרצה במצטבר ("בזו אחר זו") לתקופת המאסר שהוטלה בשל עבירה נוספת... הסדרים הנורומיים בסוגיה של הטלת עונשים בגין עבירות שונות, באופן מצטבר או חופף, עברו בשנים האחרונות שני מובהק לכיוון של תפיסת המعنיקה מעמד בכורה לגישה הרואה בהטלת עונשים באופן מצטבר כאמור כנקודות המוצא" (ע"פ 10173/16 מדינת ישראל נ' טאהא, פסקאות 12-13 (14.2.2017) (ההדגשות הוספו - ס.ג.); ע"פ 1122/15 מדינת ישראל נ' ابو בלאל, פסקה 14 (23.5.2016); ע"פ 2529/14 מדינת ישראל נ' טלאב, פסקה 9 (31.3.2015)). בענינו, אף שהמערער הורשע בהליך נושא ערעור זה באותה עבירה שבה הורשע בעבר, הקל בית המשפט המחויז בעונשו וקבע כי רק 4 מתוך 12 חודשים המאסר על תנאי שהוטלו עליו ייחשבו במצטבר. מחלוקתם פנוי הדברים, לא מצאנו מקום להקל הקלה נוספת בעונש שהוטל על המערער.

.12 סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, ט' באדר התשע"ז (7.3.2017).

שפט

שפט

שפט